

**Η Πανηγυρική Ομιλία του Γιώργου Κατραλή
στην Αίθουσα Συναυλιών
του Ωδείου Αθηνών την Παρασκευή 14 Ιανουαρίου 2005**

Κυρίες και κύριοι

Η μουσική κοινότητα της Ελλάδας-τις περισσότερες φορές κατόπιν εορτής-δοξάζει τους σημαντικούς δημιουργούς της και είναι βέβαιο ότι εκφωνούνται σε εκδηλώσεις τιμής και μνήμης λόγια περήφανα και στομφώδη, για το ανθρώπινο και καλλιτεχνικό διαμέτρημα του εκλιπόντος.

Αυτή η υποκριτική και φαρισαϊκή συμπεριφορά της κοινωνίας μας στον εν ζωή ιστό της δημιουργικής Ελλάδας, δίνει στο βιβλίο και στις εκδηλώσεις που γίνονται χάριν αυτού, το πνεύμα της μετανοίας και της συγχώρεσης, αφού εκ των υστέρων αναπολούμε το μεγαλείο του τιμωμένου ανδρός, στεκόμαστε έκθαμβοι μπροστά στην δύναμη της γνώσης του και κρίνοντας τον χαμένο χρόνο ως πλάνη, αδυνατούμε να συμφιλιωθούμε με τις προσωπικές μας ευθύνες. Άλλωστε όπως λέει και ο μεγάλος απών της αποψινής εκδήλωσης Τάκης Καλογερόπουλος η ιστορία δεν είναι μνημόσυνο για τους νεκρούς αλλά φρονηματισμός για τους νέους.

Η Ελλάδα με το σύστημα αξιών που είχε και έχει το πολιτιστικό της πορτραίτο, κατέστη ο παράδεισος των μετρίων, το βασίλειο των ατάλαντων που μεταλλάχθηκαν σε παράγοντες και τυράνησαν τον Κ. Κ. και δεκάδες άλλους συνθέτες. Αυτό είχε κάνει πριν 50 χρόνια τον μεγάλο Αρκάδα συνθέτη Μάριο Βάρβογλη να τολμήσει να εκφράσει-σε δύσκολους καιρούς-την αγανάκτηση των Ελλήνων συνθετών μιλώντας για τους «νεκροθάφτες της Ελληνικής μουσικής τους Κρέοντες μιας νέας τραγωδίας αντάξιας του Σοφοκλή». Σαν να μη πέρασε ούτε μια μέρα από τότε, τα ίδια θα μπορούσαμε να επικαλεστούμε και για την σημερινή πραγματικότητα. Τι πρέπει να κάνουμε πως πρέπει να πορευθούμε θα ρωτήσετε αλλά και ποιος θα μας το πει;

Ας μην έχουμε ανταπάτες. Μόνο ότι περνάει από το χέρι μας μπορούμε να κάνουμε και αυτό έχετε σήμερα μπροστά σας: Την εργοβιογραφία του συμπατριώτη μας Κ. Κυδωνιάτη που οραματιστήκαμε στο Αττικό Ωδείο Τρίπολης και ύστερα από πολλές περιπέτειες εκδόθηκε από τον Δήμο Τριπόλεως.

Εμείς οι Τριπολιτσιώτες ανασύρουμε τον αδικημένο μεγάλο δημιουργό και δάσκαλο, δίνοντας το έναυσμα για μια πολιτιστική αφετηρία που θα βασίζεται στον προσωπικό ανιδιοτελή μόχθο. Έξω από θεσμικά πλαίσια χρηματοδοτήσεις και κρατικές χορηγίες.

Ο Κ. Κ. πιστός και φανατικός λάτρης του ιδεώδους που λέγεται Ωδείο Αθηνών ένοιωσε από τα μαθητικά του χρόνια ότι εδώ ήταν το κέντρο της γης. Εδώ άλλωστε ξεκίνησαν πολλά, εδώ σταμάτησαν άλλα, που βρήκαν στέγη σε άλλα μουσικά ιδρύματα, αλλά όλα μαζί είναι το καύχημα του μουσικού πολιτισμού της πατρίδας μας. Το Ωδείο Αθηνών ήταν ο φάρος το πρυτανείο, ο ιερός χώρος. Αυτή η ευθεία 5^η θα λογιζόταν ως λάθος, ή αυτή η αρμονική σχέση δεν θα πέραγε στο Ωδείο Αθηνών έλεγε συχνά ο Κυδωνιάτης απονέμοντας την ύψιστη τιμή στο Ίδρυμα που υπηρέτησε και αγάπησε παράφορα επί μισό αιώνα.

Οι περισσότεροι τον γνωρίζατε καλύτερα από μένα που περιέγραψα τη ζωή του. Ίσως και έχοντας υπόψη σας κάποια άχαρα έργα του να έχετε την εντύπωση ενός περιθωριακού συνθέτη συντηρητικού και κλασικοτραφούς που διαιώνιζε τις παλιές αισθητικές αξίες. Είναι όμως έτσι; Ο Κ. Κ. αιχμαλωτισμένος στο φιλολογικό υπόβαθρο της Εθνικής Σχολής συνέδεσε τον εαυτό του σε έναν ανεπίτρεπτο για την ιδιοφυΐα του υποβαθμισμένο ρόλο. Να διεκπεραιώνει αρμονικά ενδύματα σε μονόφωνα ελληνικά τραγούδια, όπως έλεγε ειρωνικά ο επίσης Αρκάς συνθέτης και μουσικοκριτικός Βασίλης Παπαδημητρίου. Αυτή όμως είναι η αλήθεια; Σας διαβεβαιώνω πως όχι.

Ακόμα και αν τα μισά του έργα μας παραπέμπουν σε ελληνικές αναφορές, υπάρχουν δεκάδες άλλα, όπου έστρεψε το ταλέντο του σε άλλες αισθητικές μορφές έκφρασης με προσωπικό ύφος σαν την

σονατίνα, την τοκάτα τις συμφωνίες τα θρησκευτικά έργα τα μελοποιημένα τραγούδια και τόσα άλλα που δεν έχουν ακόμα εκτελεστεί.

Ο Κ.Κ. φύση και πράξη άρχοντας και ταπεινός άνθρωπος αρνήθηκε να στοιβαχτεί στα πολιτικά γραφεία για να επαιτήσει το ανέβασμα ενός έργου του. Παλιοί μαθητές του που του όφειλαν την ανέλιξή τους έχοντας αποκτήσει δύναμη και πόστα του γύρισαν την πλάτη. Όλα ήταν ερμητικά κλειστά, εκτός από την πόρτα που εισβάλλει η γνώση και το ταλέντο. Και σε αυτόν έρεε εν αφθονία.

Οι αρετές του μουσικές και ανθρώπινες συγκέντρωσαν το φθόνο και την ζήλια ταπεινώνοντας όσους περιβεβλημένοι από την μετριότητά τους εγκλωβίστηκαν στο εγώ. Αυτοί καθόρισαν εν πολλοίς το μέλλον του Κ.Κ. ο οποίος ελλείπει κινήτρων σταμάτησε να ονειρεύεται να πειραματίζεται να δημιουργεί για μεγάλα σύνολα στην ηλικία των 50 ετών.

Ένα βιβλίο με ζώντες τους πρωταγωνιστές και φανατισμένους απόγονους των τεθνεώτων είναι εκ των πραγμάτων ένα δύσκολο εγχείρημα. Πολλές απρεπείς ενέργειες ομοτέχνων του, απαράδεκτες στάσεις και συμπεριφορές ακόμα και μαθητών του που δέχθηκε στην καλλιτεχνική του ζωή, απέφυγα να αναφέρω παρ' ότι τις γνώριζα σε βάθος. Προσπάθησα να ισορροπήσω ανάμεσα στην βιογραφία, στο καλλιτεχνικό χρονικό, στην μουσική ανάλυση και στην κοινωνική αναφορά.

Πιστεύω ότι κάλυψα τη ζωή και τη δράση του και διείσδυσα με επιφύλαξη στο συνθετικό του έργο με τον δικό μου συναισθηματικό τρόπο. Ανακίνησα τα ηθικά ζητήματα που βαραίνουν την μουσική ζωή και προσπάθησα να αναπλάσω την πλάνη και τις ψευδαισθήσεις που αφορούν τον πολιτισμό της πατρίδας μας.

Υπάρχουν δεκάδες πρόσωπα που βοήθησαν την προσπάθειά μου. Τους αναφέρω στο εισαγωγικό σημείωμα του βιβλίου. Κάθε ένας συνέβαλε τόσο όσο εγώ που ανέλαβα το κύριο βάρος. Ειδική αναφορά θέλω να κάνω σε ένα δικό σας παιδί τον χαρισματικό και ταλαντούχο βιολονίστα και ερευνητή Χρήστο Κολοβό που ταξινομήσε και επιμελήθηκε ένα υποδειγματικό και λεπτομερή κατάλογο των έργων του συνθέτη. Δεν μπορώ να ξεχάσω την ανιδιοτέλεια την επιμονή την επιστημονική κατάρτιση αλλά κυριότερα το πάθος του.

Όργανε κυριολεκτικά τις γειτονιές της Αθήνας για να επισκεφθεί συναδέλφους και μαθητές του Κ.Κ. για να αποσπάσει και την παραμικρή λεπτομέρεια. Ο Χρήστος Κολοβός μια φωτεινή και μαχητική προσωπικότητα της νέας γενιάς υπήρξε ο στυλοβάτης αυτής της έκδοσης και θέλω να εκφράσω δημόσια την ευγνωμοσύνη μου για την βοήθειά του.

Επίσης ευχαριστώ το Ωδείο Αθηνών τον διευθυντή του κ. Γαρουφαλή το Μουσικό σύλλογο Απόλλων και όλους τους εκλεκτούς ομιλητές και σολίστες που μετέχουν στην σημερινή εκδήλωση.

Άφησα τελευταία την γυναίκα του συνθέτη την υπέροχη Ζαν Κυδωνιάτη. Χάριν στη παιδεία της την αντικειμενικότητά της μου μετέφερε τη ζωή του Κυδωνιάτη χωρίς εμπάθειες και μελοδραματισμούς. Με τον τρόπο της με προφύλαξε από πολλές κακοτοπιές και διαχειρίστηκε τον ενθουσιασμό μου με σύνεση και οξυδέρκεια.

Στο σπίτι του μια τεράστια βιβλιοθήκη συγκρατεί τα 105 έργα του. Εσείς καθηγητές και σπουδαστές του Ωδείου Αθηνών καλείστε να συνεχίσετε τις δικές μας προσπάθειες και να αποκαλύψετε ένα από τους μεγαλύτερους δημιουργούς του 20^{ου} αιώνα. Τον άρχοντα της Αρκαδίας Κωνσταντίνο Κυδωνιάτη αυτόν που περιγράφο στο βιβλίο.

Σας ευχαριστώ